

Generella synpunkter

Sveriges Veterinärförbund är positivt till att KRAV strävar efter tydligare regler som är enklare för slakterierna att implementera. Regler som är enkla att följa ökar efterlevnaden och därmed djurvälståndet. Sammantaget bedömer förbundet att förslaget innebär flera förbättringar för djuren, men ser behov av mer skärpta skrivningar och förtydliganden i det nya regelverket.

Det finns vissa risker för djurvälståndet med att låta djur övernatta på slakteri, men förbundet instämmer i KRAV:s konstaterande att övernattningslösningar inte per automatik behöver innebära en sämre djurvälstånd. Veterinärförbundet anser att förslagen gällande regler för övernattningslösningar i stort är tydliga och ger goda förutsättningar för att både kunna efterfölja och kontrollera. Att regelverket om övernattningslösningar sett till andelen övernattningslösningar ersätts av särskilda välfärdskrav för *samtliga* övernattningslösningar, KRAV-certifierade djur, bedömer förbundet vara positivt för djurvälståndet. På ett flertal slakterier skulle en övernattningslösning med särskilda välfärdskrav kunna innebära mindre stress för djuren - jämfört med en lång uppställningstid dagtid under pågående slakt, då det är mycket ljud och rörelse i slaktstallarna. Förbundet ser även att små slakterier som inte har officiell veterinär närvarande under hela slakten, utan enbart ett besiktningstillfälle innan dagens slakt påbörjas, skulle gynnas av möjligheten att kunna övernatta KRAV-certifierade grisar. Veterinärförbundet menar att det vore värdefullt att KRAV motiverar i regelverket varför man öppnar upp för uppställning över natten mer generellt och på vilka sätt det kan ses som godtagbart alternativ ur djurvälståndssynpunkt, då detta nödvändigtvis inte är känt för alla intressenter, inte minst konsumenter.

Vidare är förbundet mycket positivt till förtydligandet av att särskilda rutiner för KRAV-djur ska finnas i slakteriets standardrutiner, att slaktanmärkningar på fjäderfä läggs till och att SCAW:s rekommendation för tid mellan avblodning till att djuret kan anses vara dött införs.

Särskilda synpunkter

10.5 Övernattningslösningar på slakteri

Veterinärförbundet är positivt till förslagen i 10.5.1 10.5.4 och 10.5.5 om särskilda krav och åtgärder i de fall djur i etablerad grupp ställs upp över natten. Se däremot kommentar om skärpningar.

Under punkt 10.5.2 tydliggörs att lakterande djur som inte är höglakterande tillåts att ställas upp på slakteri över natten. Mjölkningslösningar på slakteri är problematiskt ur djurvälstånd- och arbetsmiljösynpunkt. Därför bör KRAV tydliggöra att djur som övernattningslösningar på slakteri inte ska skickas förrän de har mjölkats på eftermiddagen/kvällen. Vidare ser förbundet behov av ett förtydligande av kategorin *höglakterande djur*. I kommentaren står att man avser att definiera begreppet i enlighet med lagstiftningen, L22. Förbundet konstaterar att en definition av när ett djur bedöms höglakterande saknas i nämnda lagstiftning, samtidigt som det i EU-lagstiftning ställs särskilda krav på samtliga lakterande djur, oberoende av art- och laktationsstadium (EG nr 1099/2009). Förbundet har kännedom om att lagkraven kring mjölkningslösningar och övernattningslösningar av höglakterande kor på slakteri är svårtolkade för såväl slakterier som personal på de kontrollmyndigheter som utför operativ djurskyddskontroll. Förbundet föreslår därför att KRAV skapar en egen definition för vad man avser med höglakterande i sitt regelverk. En sådan definition bör utgå från antal veckor efter förlösning, för respektive djurslag. Detta för att säkerställa att *höglaktation* bedöms utifrån det individuella djurets laktationsstadium, och för att undvika att begreppet av slakteri eller djurägare tolkas ur

ett produktionsperspektiv snarare än ur ett djurvälståndsperspektiv.

I punkt 10.5.3 nämner man att ensamma djur och grisar ska få övernatta om vissa krav uppfylls. Veterinärförbundet är kritiskt till detta undantag, då det, sin nuvarande lydelse inte framgår att djuret ska ha varit ensamlevande på gården, utan enbart levereras ensamma av djurägaren eller skötaren. De föreslagna åtgärderna har sannolikt ingen dämpande effekt på den oro och stress som ett djur som hållits i flock eller grupp på gården kan uppleva om det stallas upp ensamt över natten (exempelvis gris och får). Rent generellt så ser förbundet fördelarna ur ett djurvälståndsperspektiv med att djurägaren är närvarande vid uppställning, och tillser att strö, foder och vatten erhålls, ifall grisgrupper tillåts stallas upp över natten, men samtidigt finns hygien- och smittskyddsaspekter som måste beaktas. Det finns ett stort behov av att denna lydelse förtydligas, då uppställning och skötsel av djur på slakteri sker på slakteriets ansvar enligt gällande lagstiftning för djurskydd vid slakt (Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2019:8 och EU-förordning EG (nr) 1099/2009). Det finns även krav på att hantering och vård av djur på slakteri, där inkluderat uppställning, enbart får utföras av personal med kompetensbevis (Artikel 6.2 i EG (nr) 1099/2009). Enskilda uppgifter, såsom avlastning, mottagningskontroll och kvällstillsyn, kan i vissa fall delegeras från slakteri till exempelvis transportör, men det är fortsatt på slakteriets ansvar. En lydelse som tydliggör ansvarsfördelningen mellan djurägare och slakteri i uppställningssituationen är alltså att önska. Eftersom grundtanken med lydelsen är positiv ur ett djurvälståndsperspektiv - att djurägaren får insyn i och möjlighet att påverka djurens foder-, vatten- och strötillgång inför övernattning - föreslår förbundet att lydelsen inte stryks helt, utan endast redigeras ifall undantaget förs in i regelverket. De ovan beskrivna oklarheterna och hur dessa kan kontrolleras – definition av ensamma djur och ansvarsfördelningen - kan dock göra denna undantagsbestämmelse praktiskt svår att genomföra.

Förbundet menar att *alla* punkter i 10.5.5 behöver vara uppfyllda, d.v.s. ingå i grundkraven, för att övernattande djur ska ges möjlighet till bästa möjliga djurvälstånd. Förbundet anser att den föreslagna varianten i punkt 10.5.5 "att krav på ytterligare två valbara kriterier utgår om första punkten uppfylls", inte är ändamålsenlig ur djurvälståndssynpunkt. En sådan försvagning av regelverket skulle medföra att en förbättrad djurvälstånd inte säkerställs för samtliga KRAV-certifierade djur som övernattar på slakteri.

Att övernattning i Uddevallasystem begränsas, punkt 10.5.6, till de tillfällen det *finns särskilda djurvälståndsskäl* ställer sig förbundet positivt till. Detta då Uddevallasystemet medför begränsning av rörelsefrihet, en mer stressfylld uppställning samt risk för att djuren vänder sig och står utan tillgång till foder och vatten. Förbundet föreslår att övernattning i Uddevallasystem inte ska vara tillåtet alls för fullvuxna tjurar samt nötkreatur med stora horn, såsom highland cattle. Detta då båda dessa kategorier har svårt att ligga ner på ett bekvämt sätt i denna typ av system.

Övriga regler

I punkt 10.2.5 avseende drivning av djur, vill Veterinärförbundet understryka att onödig och hård drivning inte är förenligt med god djurvälstånd. Förbundet menar därför att det behöver vara uttalat i regelverket att *onödig eller hård drivning av djuren inte är tillåten*, istället för att som nu föreslås "minimeras". Nuvarande förslag öppnar upp för tolkningar som kan vara svåra att förhålla sig till och svåra att kontrollera.

Remissvar
Nya slaktregler, KRAV
Sveriges Veterinärförbund, Djurskyddsutskottet

I punkt 10.4.3, gällande på- och avlastning, föreslår förbundet att avlastningsrampen ska vara försedd med hela väggar, snarare än grindar. Detta praktiseras i dagsläget redan på många slakterier, med hjälp av skivor och/eller fasta anordningar. Hela sidoväggar vid avlastning drar större nytta av djurens naturliga beteende, då grindar som djuren kan se igenom kan fungera som en distraktion och göra det otydligt vilken väg djuren förväntas gå. Förbundet är kritiskt till att KRAV:s regelverk ger möjlighet till onödig och hård drivning vid på- och avlastning och menar detta behöver omformuleras (se synpunkter under 10.2.5)

I punkt 10.6.2 föreslår Veterinärförbundet att man i drivgångar även ska undvika skarpa övergångar mellan olika färger och/eller typer av underlag. Detta då särskilt nötkreatur har ett bristfälligt djupseende. Skarpa förändringar i underlagets färg/struktur kan därför ha en bromsande effekt, då djuren ofta behöver stanna upp och undersöka om sådana övergångar är en höjdskillnad.

I punkt 10.7.8 tar man upp SCAW:s rekommendation om förfluten tid. Förbundet är mycket positivt till detta, men menar att KRAV, för att så långt som möjligt, säkerställa djurskyddet vid avblodning bör gå ett steg längre och besluta att rekommendationerna ska följas och att detta förs in i standardrutinerna. Förbundet föreslår att rubriken till punkten ändras från avblodningskontroll till *Kontroll av död* eller motsvarande. Detta för att tydliggöra att det som är relevant ur djurskyddsperspektiv är att djuret säkert är dött, innan vidare åtgärder vidtas, och för att bättre stämma överrens med innehållet i regeln.

Sveriges Veterinärförbunds Djurskyddsutskott 20-03-29